

بسم الله الرحمن الرحيم

جکیده موضوع **امام مهدی** عمل الله فرجه الشريف **در روایات خاصه و عامه**

ویژگی بررسی مهدویت از منظر روایات : ۱- گستردگی بحث ۲- قطعی الصدور نبودن برخی از روایات

منابع مهم روائی : کتب اربعه در تبعه

۱. کافی از ثقة الاسلام کلینی ؛، ف ۳۲۹ ، ۲. من لا يحضره الفقيه ، شيخ صدوق ، ف ۳۸۱ .

۳. تهذیب ، شيخ طوسی ، ف ۴۶۱ . ۴. استبصار ، شيخ طوسی ؛، ف ۴۶۱ .

صواعق منه در اهل سنت

۱. صحیح بخاری ، محمد بن اسماعیل بخاری ، ف ۲۵۶ ۲. صحیح مسلم ، مسلم بن حجاج قشیری نیشابوری ، ف ۲۶۱

۳. سنن ابن ماجه ، محمد بن یزید بن ماجه قزوینی ، ف ۲۷۳ . ۴. سنن ابی داوود ، ابی داود سجستانی ، ف ۲۷۵ .

۵. سنن ترمذی ، محمد بن عیسی بن سوره ، ف ۲۷۹ . ۶. سنن نسائی ، احمد بن شعیب نسائی ، ف ۳۰۳ .

کتاب هایی مثل «مسند احمد بن حنبل»، «سنن دارمی» و «موطأ مالک» نیز از نظر آنان از جایگاه ویژه ای برخوردار است.

مهمترین کتب روائی مهدویت در تبعه :

۱- الغیبه ، مرحوم نعمانی ۲- کمال الدین و تمام النعمه ، مرحوم شیخ صدوق

۳- کتاب الغیبه ، مرحوم شیخ طوسی ۴- بحار الانوار ، مرحوم علامه مجلسی ج ۵۱ تا ۵۳

۵- منتخب الاثر ، آیه الله صافی گلپایگانی ۶- معجم احادیث امام مهدی عجل الله فرجه ، مؤسسه معارف اسلامی

برخی از کتب اهل سنت پیرامون مهدویت :

۱- البرهان فی علامات مهدی آخر الزمان ، متقی هندی ۲- البیان فی علامات مهدی آخر الزمان ، کنجی شافعی

۳- رساله فی المهدی ، ابن حجر مکی ۴- العرف الوردی فی أخبار المهدی ، یوسف بن یحیی

۵- عقد الدرر فی أخبار مهدی المنتظر ، مقدسی شافعی و .... (جلال الدین سیوطی و عبد الرحمن بن مصطفی نیز کتابی به همین نام دارند)

روایات مهدویت : روایات عام : (ضرورت وجود امام در هر زمان)

- حدیث ثقلین - احادیث خلفای اثنی عشر - حدیث «من مات...»

روایات خاص : یعنی روایاتی که در خصوص امام زمان علیه السلام وارد شده است " - صدها روایت

حدیث ثقلین : قال رسول الله صلى الله عليه وآله :

«انى تارك فيكم الثقلين، ما ان تمسكتم بهما لن تضلوا بعدى ابدًا، احدهما أعظم من الآخر كتاب الله حبل ممدود من السماء الى

الارض وعترتى اهل بيتى وانهما لن يفترقا حتى يردا على الحوض انظروا كيف تخلفوني فيهما»

همانا من میان شما دو چیز گرانبها به جای می گذارم تا زمانی که به این دو چنگ بزنید هر گز بعد از من گمراه نخواهید شد یکی از این دو بزرگتر از دیگری است کتاب خداریسمانی کشیده شده از آسمان و عترتم اهل بیتم و این دو هر گز از هم جدا نخواهند شد تا بر سر حوض کوثر بر من وارد شوند پس بنگرید با این دو چه خواهید کرد!

حدیث ثقلین حدیثی است صحیح و متواتر (بیش از ۳۴ تن از صحابه نقل کرده اند) و مورد إتفاق عامه و خاصه طبق بیان حضرت، قران و عترت تا روز قیامت هر گز از هم جدا نمی شوند

نتیجه: ضرورت وجود امام و معصومی از عترت رسول الله صلی الله علیه و آله تا قیامت «وانهما لن یفترقا»

نقل دیگر این حدیث: عن ابي هريرة قال رسول الله: «خلفت فيكم شيئين لن تضلوا بعدهما كتاب الله وسنتي ولن يفترقا حتى يردا على الحوض» من میان شما دو چیز می گذارم که هر گز گمراه نشوید کتاب خدا و سنتم و هر گز از هم جدا نمی شوند تا بر سر حوض کوثر بر من وارد شوند. طبق این بیان آن دو چیز قران و سنت است! پس لازم نیست در هر زمان امامی باشد!؟!

پاسخ: اولاً: عدم تنافی بین این دو حدیث ثانیاً: ضعف سند نقل سنتی

ثالثاً: نقل سنتی خبر واحد است ولی نقل «عترتی» متواتر است رابحاً: در صحاح سته فقط روایت «عترتی» آمده

نتیجه: این نقل معتبر نیست و نقل اول صحیح و متواتر بوده و بیانگر این است که در هر زمان باید امامی باشد.

حدیث من هات: قال رسول الله صلی الله علیه و آله: «من مات ولم يعرف إمام زمانه مات ميتة جاهلية» کسی که از دنیا برود و امام زمانش را نشناسد به مرگ جاهلی از دنیا رفته است.

حدیث خلفاء اثني عشر: عن جابر بن سمره قال دخلت مع ابي علي رسول الله صلی الله علیه و آله فسمعته يقول:

«ان هذا الامر لا ینقضی حتی یمضی فیهم اثنا عشر خلیفه» قال: ثم تكلم بكلام حفي علي فقلت لأبي: ما قال؟ قال: قال: كلهم من قریش.

این امر (اسلام) به پایان نمی رسد تا این که دوازده خلیفه میان آنان عهده دار خلافت شوند و همه آنان از قریش هستند.

روایات خاص

تعداد روایات معصومین علیهم السلام در مورد امام مهدی عجل الله تعالی فرجه:

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله: ۵۶۰ امام علی علیه السلام: ۱۳۰ امام حسن علیه السلام: ۹ امام حسین علیه السلام: ۱۰

امام سجاد علیه السلام: ۲۲ امام باقر علیه السلام: ۶۰ امام صادق علیه السلام: ۲۹۷ امام کاظم علیه السلام: ۱۹

امام رضا علیه السلام: ۳۰ امام جواد علیه السلام: ۹ امام هادی علیه السلام: ۱۳ امام عسکری علیه السلام: ۴۲

چند حدیث مورد إتفاق شیعه و سنی از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله به عنوان نمونه:

۱- أقطعیت ظهور قال رسول الله صلی الله علیه و آله: «لو لم یبق من الدنيا الا یوم واحد لظول الله ذلك الیوم حتی یبعث رجلاً من

وُلدِي إِسْمِهِ إِسْمِي يَمَلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا...» اگر از دنیا فقط یک روز باقی مانده باشد خداوند آن روز را آنقدر طولانی می‌گرداند تا این که مردی از فرزندان من که همنام من است را بفرستد و زمین را از عدل و داد پر کند.

۲- **فراگیر شدن اسلام** «لا یبقی علی ظهر الارض بیتٌ مدرٍ ولا وبرٍ الا ادخله الله کلمة الاسلام» در روی زمین هیچ خانه گلی

(ثابت) و خانه‌ای که از پشم شتر باشد (غیر ثابت مثل چادر نشینان و...) باقی نمی‌ماند مگر این که خداوند اسلام را در آن وارد می‌گرداند.

۳- **جهانی بودن حکومت مضرته مهدی علیه السلام** «زُوت لی الارض فرأیتُ (فأریتُ) مشارقها و مغاربها و سیبلغ ملکُ امتی ما زوی لی منها»

زمین برای من جمع گردید شرق و غرب آن را دیدم (به من نشان داده شد) و حکومت امت من به آنچه که از زمین برای جمع شد (شرق و غرب عالم) خواهد رسید.

۴- **جایگاه و عظمت مضرته مهدی علیه السلام** «کیف انتم إذا نزل ابن مریم فیکم و امامکم منکم».

«چگونه خواهید بود آنگاه که حضرت عیسی علیه السلام میان شما فرود آید ولی امام و پیشوا از میان شما باشد (حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه).

۵- **هدف از ظهور** «یخرج المهدی فی امتی یبعثه الله غیاثاً للناس»

حضرت مهدی در امتم قیام می‌کند و خداوند او را برای فریادرسی مردم می‌فرستد.

۶- **نسب مضرته** «المهدی من عترتی من وُلد فاطمة» حضرت مهدی از خاندان من و از فرزندان دخترم فاطمه سلام الله علیها است.

۷- **زمینه (سا)ان ظهور** «یخرج اناس من المشرق فیوطنون للمهدی سلطانه»

مردمانی از مشرق زمین به پامی خیزند و زمینه را برای حکومت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه فراهم می‌نمایند.

هر صبه های مشترک مهدویت بین عامه و خاصه

۱- اتفاق نظر در اصل قضیه مهدویت و وجوب اعتقاد به آن

۲- اسم، لقب و کنیه

۳- جهانی بودن حکومت حضرت

۴- اقتدای حضرت عیسی علیه السلام به ایشان و ...

هر صبه های اختلافی: ۱- وجود حضرت ۲- نسب ۳- غیبت ۴- هدف نهایی ظهور و ...

منابع جهت مطالعه:

۱- در انتظار ققنوس، سید ثامر العمیدی، ترجمه علی زاده، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی قدس سره

۲- امام مهدی علیه السلام در روایات شیعه و سنی، جمعی از نویسندگان، مرکز تخصصی مهدویت قم

۳- امام مهدی علیه السلام در حدیث ثقلین، محمدی ری شهری، انتشارات دار الحدیث

۴- حضرت مهدی علیه السلام در سنت نبوی، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی علیه السلام